

Vážené kolegyně a kolegové,

sever Ghany je suchý a chudý. Pronajatý terénní vůz je zahalen do všude přítomného červeného písku. Kruhové chýše ze sluncem vypáleného bláta jsou pokryty suchou trávou. Vesnici jsme procházeli s laskavým svolením náčelníka. Seděl v prostorné hliněné chýši na barevné látce se vzorem koberce.

Opravdu chlupaté ruce? Světlý pruh v popředí je moje předloktí. V pozadí jediná zděná stavba – zdravotnické středisko

Poněkud záhadná kráska

Děti se nás snažily dotýkat, nelépe držet za ruce, největší skrumáž byla kolem Katky

Podívej, bělochi!

Náš průvodce, svěťák z hlavního města, mu s hlubokou poklonou přeložil uctivou žádost o souhlas s prohlídkou vesnice. Poplatek byl spíš symbolický, na kolu, řekl náčelník. Směli jsme nahlížet kamkoliv, i do chýží, pochopitelně se svolením majitelů. Ženy se nechaly ochotně fotografovat – přestože vesnice je převážně muslimská. Procházeli jsme mezi domky obklopeni hejnem dětí. Tu a tam se připojili výrobci a mladé ženy. Hrdě nám ukázali ruční mlýn na obilí, reprezentanta techniky předminulého století. Jediná zděná budova bylo zdravotnické středisko, čisté, s vzorně uspořádanou kartotékou, tonometrem, fonendoskopem a upravenou sestrou. Je tam každý den, lékař přijíždí jednou týdně. Většina vesničanů má zdravotní pojištění, výsledek na africké poměry úspěšné rozvojové politiky ghanské vlády. Pár krabiček léků, stříkaček a jehel ovšem přijali vděčně. Prohlíželi jsme si vesnici a vesničané si prohlíželi nás. Děti v tričkách, zaprášených školních stejnokrojích, nejmenší nahé, patrně poprvé viděly bělocha zblízka. Sbíhaly se z celé vesnice a snažily se nás dotknout, odvážnější nás chytaly za ruce, nejdovážnější mne nevěřičně potahovaly za chlupy na předloktí – něco podobného viděly patrně pouze na paviánech v okolní buši. Exotika byla vzájemná. Ženy byly oblečené do dlouhých pestrých šatů, na hlavách většinou čepce. O domek se opírala evropsky* oblečená pohledná mladá žena. Nechala se fotit, ale nevšímala si nás. Výraz v upraveném obličejí měla naprosto netečný. Kdo to byl, co tam dělala, proč byla tak oblečená? Jak dokázala udržet v červeném prachu sněhobílou blůzku? Moje sestra, řekl otrhaný kluk, víc jsme se nedověděli.

Na cestách jsou nejzajímavější setkání s lidmi. Proto tak rád cestuji po odlehlých krajích. Vidím věci, předměty, události, chování, které jsou mi třeba cizí, ale rozumím jim. Rozuměl jsem řeči náčelníka, aniž bych znal jeho jazyk. Díky kontextu, mimice, tónu. Potkáváme však také to, čemu nerozumíme. Nemáme informace, nechápeme kontext. Třeba magické myšlení místních nebo záhadná kráska opřena o hliněnou chýši. Se situacemi, kterým nerozumíme, se ovšem setkáváme i doma. Jako neurologové ne úplně vzácně. Naštěstí zvědavost, stejně jako představivost, jsou obecné lidské vlastnosti, jak dětí v africké vesnici, tak i nás.

Na vaše příspěvky se s celou redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc. – předseda redakční rady

*oblečená evropsky? americky? nehodí se západně, vždyť Ghana je na západě Afriky. Na západ od Londýna byl název vzpomínka na Ghanu od ekonoma Evžena Menerta (doufám, že nekomolím jméno), které vyšly v šedesátých letech. Právě na šatech vidíme, jak všudypřítomný je vliv Západu (Evropy, Severní Ameriky...). V Africe ovšem ženy chodí často oděny do pestrých látek, které se patrně pouze tváří jako tradiční, demonstrují však africkou identitu (viz také obrázek 4).